

Luk

Chapter 11

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ
Lan dados wonten-ing sang wonten Panjenenganipun wonten-ing panggenan
[G2532](#) [G1096](#) [G1722](#) [G3588](#) [G1510](#) [G0846](#) [G1722](#) [G5117](#)
- τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν
satunggaling ndedonga nalika rampung ngendika satunggaling saking-para
[G5100](#) [G4336](#) [G5613](#) [G3973](#) [G3004](#) [G5100](#) [G3588](#)
- μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς
sakabat Panjenenganipun dhateng Panjenenganipun Gusti wulangaken kula-sadaya
[G3101](#) [G0846](#) [G4314](#) [G0846](#) [G2962](#) [G1321](#) [G1473](#)
- προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.
ndedonga kados ugi Yohanes mulang para sakabat panjenenganipun
[G4336](#) [G2531](#) [G2532](#) [G2491](#) [G1321](#) [G3588](#) [G3101](#) [G0846](#)

Ing sawijining dina Gusti Yesus ndedonga ana ing salah sawijining panggonan; bareng wis kendel, ana sakabate siji kang munjuk: "Gusti, kawula mugè samu Paduka wulang ndedonga, samu kados ingkang dipun wulangaken dening Nabi Yokanan dhateng para sakabatipun."

- 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ὅταν προσεύχησθε λέγετε,
ngendika nanging dhateng-piyambakipun Manawi panjenengan-ndedonga ngucapaken
[G3004](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3752](#) [G4336](#) [G3004](#)
- Πάτερ <ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς>, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά
Rama kula-sadaya sang wonten-ing ing swarga kasucèkaken sang asma
[G3962](#) [G1473](#) [G3588](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3772](#) [G0037](#) [G3588](#) [G3686](#)
- σου; ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου; <Γενηθήτω τὸ θέλημά
Panjenengan rawuha sang kraton Panjenengan Kalampahana sang karsa
[G4771](#) [G2064](#) [G3588](#) [G0932](#) [G4771](#) [G1096](#) [G3588](#) [G2307](#)
- σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς>.
Panjenengan kados wonten-ing swarga ugi wonten-ing sang bumi
[G4771](#) [G5613](#) [G1722](#) [G3772](#) [G2532](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1093](#)

Gusti Yesus banjur mangsuli, pangandikane: "Manawa kowe padha ndedonga, padha munjuka mangkene: Dhuh Rama, asma Paduka mugè kasucekna; Kraton paduka mugè rawuha.

- 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον, δίδου ἡμῖν τὸ καθ'
sang roti kula-sadaya sang saben-dinten paringana kula-sadaya ing miturut
[G3588](#) [G0740](#) [G1473](#) [G3588](#) [G1967](#) [G1325](#) [G1473](#) [G3588](#) [G2596](#)
- ἡμέραν.
dinten
[G2250](#)

Kawula mugè kaparingana rejeki kawula ing saben dintenipun ing sacekapipun.

4	καὶ lan	ἄφες ngaruntenana	ἡμῶν kula-sadaya	τὰς para	ἁμαρτίας dosa	ἡμῶν, kula-sadaya	καὶ lan	γὰρ amargi
	G2532	G0863	G1473	G3588	G0266	G1473	G2532	G1063
	αὐτοὶ kula-piyambak	ἀφίομεν ngarunteni	παντὶ saben-tiyang	ὀφείλοντι ingkang-gadhah-utang		ἡμῶν; kula-sadaya	καὶ lan	
	G0846	G0863	G3956	G3784		G1473	G2532	
	μὴ sampun-ngantos	εἰσενέγκης bekta	ἡμᾶς kula-sadaya	εἰς dhateng	πειρασμόν, godha	<ἀλλὰ nanging	ῥῦσαι uwalaken	
	G3361	G1533	G1473	G1519	G3986	G0235	G4506	
	ἡμᾶς kula-sadaya	ἀπὸ saking	τοῦ sang	πονηροῦ>. ingkang-ala				
	G1473	G0575	G3588	G4190				

Saha mug i karsaa ngarunten dosa kawula, awitdene kawula inggih sami ngarunten dhateng saben tiyang ingkang kalepatan dhateng kawula. Punapa malih mug i kawula sampun ngantos katandukaken dhateng ing panggodha.”

5	Καὶ Lan	εἶπεν ngendika	πρὸς dhateng	αὐτούς, piyambakipun-sadaya	Τίς Sinten	ἐξ saking	ὑμῶν panjenengan-sadaya	
	G2532	G3004	G4314	G0846	G5101	G1537	G4771	
	ἔξει badhé-gadhah	φίλον, mitra	καὶ lan	πορεύσεται badhé-lumebet	πρὸς dhateng	αὐτὸν piyambakipun	μεσονυκτίου, tengah-dalu	καὶ lan
	G2192	G5384	G2532	G4198	G4314	G0846	G3317	G2532
	εἶπη ngucap	αὐτῷ, dhateng-piyambakipun	Φίλε, Mitra	χρηῶσόν nyambut	μοι kula	τρεῖς tiga	ἄρτους; roti	
	G3004	G0846	G5384	G5531	G1473	G5140	G0740	

Banjur padha dipangandikani maneh mangkene: “Manawa panunggalanmu ing wayah tengah wengi menyang ing omahe mitrane lan kandha: Sadulur, bok aku kokutangi roti telu bae.

6	ἐπειδὴ amargi	φίλος mitra	μου kula	παρεγένετο dumugi	ἐξ saking	ὁδοῦ margi	πρὸς dhateng	με, kula	καὶ lan	οὐκ mboten	ἔχω gadhadh
	G1894	G5384	G1473	G3854	G1537	G3598	G4314	G1473	G2532	G3756	G2192
	ὁ punapa	παραθήσω kula-badhé-nyaosaken	αὐτῷ. dhateng-piyambakipun								
	G3739	G3908	G0846								

Sabab ana mitraku kang lelungan mampir ing omahku, mangka aku ora duwe apa-apa, kang kena daksuguhake;

7	κάκεϊνος lan-piyambakipun	ἔσωθεν saking-lebet	ἀποκριθεὶς, mangsuli	εἶπη, ngucap	Μή Sampun	μοι kula	κόπους rekaos	πάρεχε; damelaken		
	G2548	G2081	G0611	G3004	G3361	G1473	G2873	G3930		
	ἤδη sampun	ἢ sang	θύρα lawang	κέκλεισται, sampun-dikunci	καὶ lan	τὰ para	παιδιά lare	μου kula	μετ’ kaliyan	ἐμοῦ kula
	G2235	G3588	G2374	G2808	G2532	G3588	G3813	G1473	G3326	G1473
	εἰς wonten-ing	τὴν sang	κοίτην pasaréyan	εἰσίν; wonten	οὐ mboten	δύναμαι saged	ἀναστὰς, tangi	δοῦναί maringi	σοι. panjenengan	
	G1519	G3588	G2845	G1510	G3756	G1410	G0450	G1325	G4771	

apa iya sing ana ing sajroning omah bakal mangsuli: Aja ngribedi aku, ta, lawange wis dakkancing, aku lan anak-anakku wis padha mapan turu, aku ora bisa tangi menehi kowe.

- 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει
ngendika panjenengan-sadaya sanadyan ugi mboten badhé-maringi
[G3004](#) [G4771](#) [G1487](#) [G2532](#) [G3756](#) [G1325](#)
- αὐτῷ, ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε
dhateng-piyambakipun tangi amargi sang dados mitra piyambakipun amargi sanget
[G0846](#) [G0450](#) [G1223](#) [G3588](#) [G1510](#) [G5384](#) [G0846](#) [G1223](#) [G1065](#)
- τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ, ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ
sang kakendelaning-panuwunan piyambakipun tangi badhé-maringi dhateng-piyambakipun
[G3588](#) [G0335](#) [G0846](#) [G1453](#) [G1325](#) [G0846](#)
- ὄσων χρῆζει.
pinten-pinten ingkang-dipunbetahaken
[G3745](#) [G5535](#)

Aku pitutur marang kowe: Sanadyan oraa tangi lan menehi, marga iku mitrane, nanging marga saka anggone ora idhep isin iku, mesthi iya bakal banjur tangi uga, menehi apa kang dibutuhake.

- 9 Κάγω ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται
Lan-kula panjenengan-sadaya ngendika nyuwuna lan badhé-dipunparingi
[G2504](#) [G4771](#) [G3004](#) [G0154](#) [G2532](#) [G1325](#)
- ὑμῖν; ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε; κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται
panjenengan-sadaya padosa lan badhé-manggih thothog-lawanga lan badhé-kabikak
[G4771](#) [G2212](#) [G2532](#) [G2147](#) [G2925](#) [G2532](#) [G0455](#)
- ὑμῖν.
dhateng-panjenengan-sadaya
[G4771](#)

Mulane aku pitutur ing kowe: Nyenyuwuna, temah bakal kaparingan; padha ngupayaa, temah bakal oleh, padha thothok-thothoka, temah bakal kawenganan.

- 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει; καὶ ὁ ζητῶν
saben-tiyang amargi sang ingkang-nyuwun nampi lan sang ingkang-madosi
[G3956](#) [G1063](#) [G3588](#) [G0154](#) [G2983](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2212](#)
- εὐρίσκει; καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.
manggih lan dhateng-sang ingkang-thothog-lawang badhé-kabikak
[G2147](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2925](#) [G0455](#)

Amarga saben wong kang nyenyuwun, bakal tanpa, lan kang golek, bakal oleh, tuwin kang thothok-thothok, iku bakal kawenganan.

- 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα, αἰτήσει ὁ
sinten nanging saking panjenengan-sadaya sang rama badhé-dipunsuwun sang
[G5101](#) [G1161](#) [G1537](#) [G4771](#) [G3588](#) [G3962](#) [G0154](#) [G3588](#)
- υἱὸς ἰχθύν, καὶ ἀντὶ ἰχθύος, ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει?
putra ulam lan gantos ulam ula dhateng-piyambakipun badhé-maringi
[G5207](#) [G2486](#) [G2532](#) [G0473](#) [G2486](#) [G3789](#) [G0846](#) [G1929](#)

Sapa ta panunggalanmu kang jeneng bapa, manawa dijaluksi iwak anake, bakal menehi ula, kanggo ijole iwak?

- 12 ἢ καὶ αἰτήσει ὦν, ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον?
utawi ugi badhé-dipunsuwun tigan badhé-maringi dhateng-piyambakipun kalajengking
[G2228](#) [G2532](#) [G0154](#) [G5609](#) [G1929](#) [G0846](#) [G4651](#)

Utawa, manawa njaluk endhog, apa iya banjur diwenehi kalajengking?

13	εἰ	οὖν	ὑμεῖς,	πονηροὶ	ὑπάρχοντες,	οἴδατε	δόματα		
	pramila	mangka	panjenengan-sadaya	awon	wonten	mangertos	pisungsung		
	G1487	G3767	G4771	G4190	G5225	G1492	G1390		
	ἀγαθὰ	διδόναι	τοῖς	τέκνοις	ὑμῶν,	πόσω	μᾶλλον	ὁ	
	saé	maringi	dhateng-para	putra	panjenengan-sadaya	pinten-langkung	langkung	sang	
	G0018	G1325	G3588	G5043	G4771	G4214	G3123	G3588	
	Πατήρ	ὁ	ἐξ	οὐρανοῦ,	δώσει	Πνεῦμα	Ἅγιον	τοῖς	
	Rama	sang	saking	swarga	badhé-maringi	Roh	Suci	dhateng-para	
	G3962	G3588	G1537	G3772	G1325	G4151	G0040	G3588	
	αἰτοῦσιν	αὐτόν?							
	ingkang-nyuwun	Panjenenganipun							
	G0154	G0846							

Dadi, yen kowe, sanadyan ala, padha mangreti ing bab paweweh kang becik marang anak-anakmu, apamaneh Ramamu kang ana ing swarga mesthi bakal maringi Roh Suci marang kang padha nyenyuwun."

14	Καὶ	ἦν	ἐκβάλλων	δαιμόνιον,	καὶ	αὐτὸ	ἦν	κωφόν;	ἐγένετο	δὲ
	Lan	wonten	nundhung	dhemit	lan	punika	wonten	bisu	dados	nanging
	G2532	G1510	G1544	G1140	G2532	G0846	G1510	G2974	G1096	G1161
	τοῦ	δαιμονίου	ἐξεθρόντος,	ἐλάλησεν	ὁ	κωφός.	καὶ	ἐθαύμασαν	οἱ	
	sang	dhemit	medal	wicanten	sang	bisu	lan	éram	para	
	G3588	G1140	G1831	G2980	G3588	G2974	G2532	G2296	G3588	
	ὄχλοι.									
	tiyang-kathah									
	G3793									

Ing sawijining dina Gusti Yesus nundhung dhemit kang marakake bisu marang wong. Bareng dhemite wis metu, wonge bisa calathu. Wong akeh padha kaeraman.

15	τινὲς	δὲ	ἐξ	αὐτῶν	εἶπον,	Ἐν	Βεελζεβούλ	τῷ	
	sawetawis	nanging	saking	riyambakipun-sadaya	ngendika	ing	Béèlzébul	sang	
	G5100	G1161	G1537	G0846	G3004	G1722	G0954	G3588	
	ἄρχοντι	τῶν	δαιμονίων,	ἐκβάλλει	τὰ	δαιμόνια.			
	pangageng	saking-para	dhemit	nundhung	para	dhemit			
	G0758	G3588	G1140	G1544	G3588	G1140			

Nanging ana saweneh kang padha ngucap mangkene: "Anggone nundhung dhemit iku nganggo panguwasane Beelzebul panggedhening para dhemit."

16	ἄλλοι	δὲ,	πειράζοντες,	σημεῖον	ἐξ	οὐρανοῦ	ἐζήτουν	παρ'	
	sanès	nanging	nyobi	pratandha	saking	swarga	nyuwun	saking	
	G2087	G1161	G3985	G4592	G1537	G3772	G2212	G3844	
	αὐτοῦ.								
	Panjenenganipun								
	G0846								

Lan ana maneh kang padha nyoba marang Gusti Yesus, nyuwun pratandha saka ing swarga.

- 17 αὐτοῖς, δὲ, εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν
 Panjenenganipun nanging mangertos piyambakipun-sadaya para panggalih ngendika
[G0846](#) [G1161](#) [G1492](#) [G0846](#) [G3588](#) [G1270](#) [G3004](#)
- αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν
 dhateng-piyambakipun-sadaya Saben kraton nglawan piyambakipun-piyambak
[G0846](#) [G3956](#) [G0932](#) [G1909](#) [G1438](#)
- διαμερισθεῖσα, ἐρημοῦται; καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
 kapisah risak lan griya nglawan griya dhawah
[G1266](#) [G2049](#) [G2532](#) [G3624](#) [G1909](#) [G3624](#) [G4098](#)

Nanging Gusti Yesus ora kekilapan marang pikirane wong-wong mau, mulane banjur ngandika: "Sabene krajan kang pecah, iku mesthi rusak, lan sabene brayat kang wargane padha dredah, mesthi rusak.

- 18 εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη,
 pramila nanging ugi sang Sétan nglawan piyambakipun-piyambak kapisah
[G1487](#) [G1161](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4567](#) [G1909](#) [G1438](#) [G1266](#)
- πῶς σταθήσεται ἢ βασιλεία αὐτοῦ? ὅτι λέγετε, ἐν
 kadospundi badhé-madeg sang kraton piyambakipun amargi ngendika ing
[G4459](#) [G2476](#) [G3588](#) [G0932](#) [G0846](#) [G3754](#) [G3004](#) [G1722](#)
- Βεελζεβούλ, ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.
 Béélzébúl nundhung Kula para dhemit
[G0954](#) [G1544](#) [G1473](#) [G3588](#) [G1140](#)

Manawa Iblis iku uga dredah karo awake dhewe, kapriye bisane tulus krajan?

- 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
 pramila nanging Kula ing Béełzébúl nundhung para dhemit para putra
[G1487](#) [G1161](#) [G1473](#) [G1722](#) [G0954](#) [G1544](#) [G3588](#) [G1140](#) [G3588](#) [G5207](#)
- ὑμῶν, ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν? διὰ τοῦτο, αὐτοὶ
 panjenengan-sadaya ing sinten nundhung mila punika piyambakipun-sadaya
[G4771](#) [G1722](#) [G5101](#) [G1544](#) [G1223](#) [G3778](#) [G0846](#)
- ὑμῶν κριταὶ ἔσονται.
 panjenengan-sadaya hakim badhé-dados
[G4771](#) [G2923](#) [G1510](#)

Dadi, yen Aku nundhung dhemit iku nganggo panguwasane Beelzebul, para muridmu anggone nundhung nganggo panguwasane sapa? Mulane iya iku kang bakal padha njeksani kowe.

- 20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ, ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα
 pramila nanging ing driji Gusti-Allah Kula nundhung para dhemit mila
[G1487](#) [G1161](#) [G1722](#) [G1147](#) [G2316](#) [G1473](#) [G1544](#) [G3588](#) [G1140](#) [G0686](#)
- ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἢ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
 sampun-dumugi dhateng panjenengan-sadaya sang kraton sang Gusti-Allah
[G5348](#) [G1909](#) [G4771](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

Nanging manawa Aku nundhung dhemit nganggo panguwasaning Allah, dadine Kratoning Allah wis nekani kowe.

- 21 ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος, φυλάσσει τὴν ἑαυτοῦ
 manawi sang ingkang-kiyat kasenjatanani njagi sang piyambakipun-piyambak
[G3752](#) [G3588](#) [G2478](#) [G2528](#) [G5442](#) [G3588](#) [G1438](#)
- αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ;
 plataran ing tentrem wonten para barang-darbekipun piyambakipun
[G0833](#) [G1722](#) [G1515](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5225](#) [G0846](#)

Manawa ana wong kang rosa sarta sikep gegaman ganep ngreksa bale omahe dhewe, barang darbeke bakal slamet.

- 22 ἐπὶν nanging-manawi [G1875](#) δὲ nanging [G1161](#) ἰσχυρότερος ingkang-langkung-kiyat [G2478](#) αὐτοῦ, piyambakipun [G0846](#) ἐπελθὼν, rawuh [G1904](#) νίκηση ngalahaken [G3528](#)
- αὐτόν, piyambakipun [G0846](#) τὴν sang [G3588](#) πανοπλίαν gegaman-ṛepak [G3833](#) αὐτοῦ piyambakipun [G0846](#) αἶρει, mendhet [G0142](#) ἐφ' ingkang [G1909](#) ἦ ingkang [G3739](#) ἐπεποιθεῖ, dipunpracaya [G3982](#)
- καὶ lan [G2532](#) τὰ para [G3588](#) σκῦλα jarahan [G4661](#) αὐτοῦ piyambakipun [G0846](#) διαδίδωσιν. mbagi [G1239](#)

Nanging manawa katekan wong kang luwih rosa sarta banjur ditempuh lan dikalahake, kabeh gegamane kang diandelake bakal dirampas, la barang darbeke bakal diedum-edum dadi jarahan.

- 23 Ὁ Sang [G3588](#) μὴ mboten [G3361](#) ὦν wonten [G1510](#) μετ' kaliyan [G3326](#) ἔμοῦ, Kula [G1473](#) κατ' nglawan [G2596](#) ἔμοῦ Kula [G1473](#) ἔστιν; wonten [G1510](#) καὶ lan [G2532](#) ὁ sang [G3588](#) μὴ mboten [G3361](#)
- συνάγων ngempalaken [G4863](#) μετ' kaliyan [G3326](#) ἔμοῦ Kula [G1473](#) σκορπίζει. nyebar [G4650](#)

Sing sapa ora nyarujuki Aku, iku nglawan marang Aku sarta sing sapa ora melu anggonKu nglumpukake, iku dadi mbuyarake.”

- 24 Ὅταν Manawi [G3752](#) τὸ sang [G3588](#) ἀκάθαρτον najis [G0169](#) πνεῦμα roh [G4151](#) ἐξέλθη medal [G1831](#) ἀπὸ saking [G0575](#) τοῦ sang [G3588](#) ἀνθρώπου, manungsa [G0444](#) διέρχεται ngambah [G1330](#)
- δι' lumantar [G1223](#) ἀνδρῶν tanpa-toya [G0504](#) τόπων, panggenan [G5117](#) ζητοῦν madosi [G2212](#) ἀνάπαυσιν; kasarasan [G0372](#) καὶ lan [G2532](#) μὴ mboten [G3361](#) εὐρίσκον manggih [G2147](#) [τότε] lajeng [G5119](#)
- λέγει, ngendika [G3004](#) Ὑποστρέψω Kula-badhé-wangsul [G5290](#) εἰς dhateng [G1519](#) τὸν sang [G3588](#) οἶκόν μου, griya [G3624](#) kula [G1473](#) ὅθεν saking-pundi [G3606](#) ἐξήλθον. kula-medal [G1831](#)

“Samangsa dhemit iku wis metu saka ing wong, banjur nglembara menyang ing papan-papan kang mluwa golek palereman, nanging sarehne ora oleh, nuli muni mangkene: Dakulihane tilas omahku.

- 25 καὶ lan [G2532](#) ἔλθον, rawuh [G2064](#) εὐρίσκει manggih [G2147](#) (σχολάζοντα), suwung [G4980](#) σεσαρωμένον, kasaponi [G4563](#) καὶ lan [G2532](#) κεκοσμημένον. kapaèsi [G2885](#)

Banjur bali, omahe ketemu wis disaponi resik lan tumata becik.

- 26 τότε lajeng [G5119](#) πορεύεται kesah [G4198](#) καὶ lan [G2532](#) παραλαμβάνει ngajak [G3880](#) ἕτερα sanès [G2087](#) πνεύματα roh [G4151](#) πονηρότερα langkung-awon [G4190](#)
- ἑαυτοῦ, piyambakipun-piyambak [G1438](#) ἑπτὰ, pitu [G2033](#) καὶ lan [G2532](#) εἰσελθόντα, mlebet [G1525](#) κατοικεῖ manggèn [G2730](#) ἐκεῖ; ing-ngriku [G1563](#) καὶ lan [G2532](#) γίνεται dados para [G1096](#) τὰ [G3588](#)
- ἔσχατα pungkasan [G2078](#) τοῦ sang [G3588](#) ἀνθρώπου manungsa [G0444](#) ἐκείνου, punika [G1565](#) χεῖρονα langkung-awon [G5501](#) τῶν saking-para [G3588](#) πρώτων. wiwitan [G4413](#)

Tumuli metu lunga ngajak dhemit pitu liyane kang luwih ala katimbang karo dheweke, sarta banjur padha mlebu lan manggon ana ing kono, satemah wong mau alane ngungkuli sakawit.”

27 Ἐγένετο δὲ, ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά
 Dados nanging ing sang ngendika Panjenenganipun punika-wau ngangkat
[G1096](#) [G1161](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3778](#) [G1869](#)

τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν
 satunggaling swanten tiyang-èstri saking sang tiyang-kathah ngendika
[G5100](#) [G5456](#) [G1135](#) [G1537](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3004](#)

αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε,
 dhateng-Panjenenganipun Rahayu sang guwa-garba sang ingkang-ngandhut Panjenengan
[G0846](#) [G3107](#) [G3588](#) [G2836](#) [G3588](#) [G0941](#) [G4771](#)

καὶ μαστοὶ οὖς ἐθήλασας.
 lan payudara ingkang Panjenengan-ngesep
[G2532](#) [G3149](#) [G3739](#) [G2337](#)

Nalika Gusti Yesus isih ngandika, ana sawijining wong wadon saka ing satengahe wong akeh kang nguwuh marang Panjenengane, unjuke: “Rahayu ibu ingkang sampun nggarbini Paduka saha payudara ingkang sampun Paduka sesep.”

28 αὐτὸς δὲ εἶπεν, Μενοῦν, μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν
 Panjenenganipun nanging ngendika Saestu rahayu para ingkang-mireng sang
[G0846](#) [G1161](#) [G3004](#) [G3304](#) [G3107](#) [G3588](#) [G0191](#) [G3588](#)

λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.
 pangandika sang Gusti-Allah lan netepi
[G3056](#) [G3588](#) [G2316](#) [G2532](#) [G5442](#)

Nanging Gusti Yesus banjur ngandika: “Kang rahayu iku wong-wong kang padha ngrungokake pangandikaning Allah lan digatekake.”

29 Τῶν δὲ ὄχλων, ἐπαθροισομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη,
 Para nanging tiyang-kathah ngempal wiwit ngendika Sang jaman punika
[G3588](#) [G1161](#) [G3793](#) [G1865](#) [G0756](#) [G3004](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#)

γενεὰ πονηρά ἐστιν; σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
 jaman awon punika pratandha nyuwun lan pratandha mboten badhé-dipunparingi
[G1074](#) [G4190](#) [G1510](#) [G4592](#) [G2212](#) [G2532](#) [G4592](#) [G3756](#) [G1325](#)

αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ.
 dhateng-piyambakipun kajawi namung sang pratandha Yunus
[G0846](#) [G1487](#) [G3361](#) [G3588](#) [G4592](#) [G2495](#)

Bareng wong akeh padha ngrubung Panjenengane, Gusti Yesus nuli ngandika: “Jinis iki ala, kok padha nyuwun pratandha, nanging ora bakal padha kaparingan kajaba mung pratandhane Nabi Yunus.

30 καθὼς γὰρ ἐγένετο (ὁ) Ἰωῆς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως
 kados amargi dados sang Yunus dhateng-para tiyang-Ninéwé pratandha mekaten
[G2531](#) [G1063](#) [G1096](#) [G3588](#) [G2495](#) [G3588](#) [G3536](#) [G4592](#) [G3779](#)

ἔσται καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.
 badhé-dados ugi sang Putra sang manungsa dhateng-sang jaman punika
[G1510](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#)

Sabab kayadene Nabi Yunus anggone dadi pratandha tumrap wong-wong ing kutha Niniwe, samono uga Putraning Manungsa iya bakal dadi pratandha tumrap jinis iki.

- 31 βασιλίσσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν
 ratu-putri kidul badhé-tangi ing sang pangadilan sesarengan-kaliyan para
[G0938](#) [G3558](#) [G1453](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2920](#) [G3326](#) [G3588](#)
 ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς; ὅτι
 tiyang-jaler sang jaman punika lan badhé-ngukum piyambakipun-sadaya amargi
[G0435](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#) [G2532](#) [G2632](#) [G0846](#) [G3754](#)
 ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
 rawuh saking para pungkasan sang bumi mirengaken sang kawicaksanan Suléman
[G2064](#) [G1537](#) [G3588](#) [G4009](#) [G3588](#) [G1093](#) [G0191](#) [G3588](#) [G4678](#) [G4672](#)
 καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶνος ὤδε.
 lan lah langkung-ageng Suléman wonten-ing-ngriki
[G2532](#) [G3708](#) [G4119](#) [G4672](#) [G5602](#)

Besuk ing dinane pangadilan, ratu putri saka ing tanah Kidul bakal maju bareng karo jinis iki lan bakal ngukumi wong-wong iku. Amarga ratu iki rawuh saka ing pungkasaning bumi arep mirengake kawicaksanane Sang Prabu Suleman, mangka satemene kang ana ing kene iki ngungkuli Sang Prabu Suleman.

- 32 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
 tiyang-jaler tiyang-Ninéwé badhé-tangi ing sang pangadilan sesarengan-kaliyan sang
[G0435](#) [G3536](#) [G0450](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2920](#) [G3326](#) [G3588](#)
 γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ
 jaman punika lan badhé-ngukum piyambakipun amargi mratobat dhateng sang
[G1074](#) [G3778](#) [G2532](#) [G2632](#) [G0846](#) [G3754](#) [G3340](#) [G1519](#) [G3588](#)
 κήρυγμα Ἰωνᾶ; καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὤδε.
 pawartosan Yunus lan lah langkung-ageng Yunus wonten-ing-ngriki
[G2782](#) [G2495](#) [G2532](#) [G3708](#) [G4119](#) [G2495](#) [G5602](#)

Besuk ing dina pangadilan, wong-wong ing Niniwe bakal padha tangi bebarengan karo jinis iki, lan bakal ngukumi wong-wong iki. Amarga wong-wong Niniwe iku bareng ngrungokake pituture Nabi Yunus banjur padha mratobat, mangka satemene kang ana ing kene iki ngungkuli Nabi Yunus."

- 33 Οὐδεις λύχνον ἄψας, εἰς κρύπτην τίθησιν,
 Mboten-wonten-tiyang damar nyumet dhateng panggenan-singidan mapanaken
[G3762](#) [G3088](#) [G0681](#) [G1519](#) [G2926](#) [G5087](#)
 οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόνιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,
 ugi-mboten wonten-sangandhap sang tampah nanging wonten-nginggil sang padamaran
[G3761](#) [G5259](#) [G3588](#) [G3426](#) [G0235](#) [G1909](#) [G3588](#) [G3087](#)
 ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.
 supados para ingkang-mlebet sang sorot ningali
[G2443](#) [G3588](#) [G1531](#) [G3588](#) [G5338](#) [G0991](#)

"Ora ana wong nyumet damar kang banjur didekek ing longan utawa ditutupi ing tompo, nanging didekek ing jodhog, supaya kabeh wong kang lumebu bisa ndeleng padhange.

34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ
 sang damar sang badan punika sang tingal panjenengan manawi sang
[G3588](#) [G3088](#) [G3588](#) [G4983](#) [G1510](#) [G3588](#) [G3788](#) [G4771](#) [G3752](#) [G3588](#)
 ὀφθαλμός σου ἄπλοῦς ἦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
 tingal panjenengan prasaja punika ugi sedaya sang badan panjenengan
[G3788](#) [G4771](#) [G0573](#) [G1510](#) [G2532](#) [G3650](#) [G3588](#) [G4983](#) [G4771](#)
 φωτεινόν ἐστιν; ἐπὶ δὲ πονηρὸς ἦ, καὶ τὸ σῶμά
 padhang punika nanging-manawi nanging awon punika ugi sang badan
[G5460](#) [G1510](#) [G1875](#) [G1161](#) [G4190](#) [G1510](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4983](#)
 σου σκοτεινόν.
 panjenengan peteng
[G4771](#) [G4652](#)

Mripatmu iku dadi damaring badanmu. Manawa mripatmu waras, badanmu sakojur kapadhang, nanging manawa mripatmu ora waras, badanmu dadi peteng.

35 σκόπει οὖν, μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ
 kawula-waspadaa mangka sampun-ngantos sang pepadhang sang ing panjenengan
[G4648](#) [G3767](#) [G3361](#) [G3588](#) [G5457](#) [G3588](#) [G1722](#) [G4771](#)
 σκότος ἐστίν.
 pepeteng punika
[G4655](#) [G1510](#)

Mulane sing awas, pepadhang kang ana ing kowe iku aja nganti dadi peteng.

36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον
 pramila mangka sang badan panjenengan sedaya padhang mboten gadhah
[G1487](#) [G3767](#) [G3588](#) [G4983](#) [G4771](#) [G3650](#) [G5460](#) [G3361](#) [G2192](#)
 μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινόν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ
 perangan satunggal peteng badhé-dados padhang sedaya kados manawi sang
[G3313](#) [G5100](#) [G4652](#) [G1510](#) [G5460](#) [G3650](#) [G5613](#) [G3752](#) [G3588](#)
 λύχνος τῆ ἀστραπῆ φωτίζει σε.
 damar kaliyan-sang sorot madhangi panjenengan
[G3088](#) [G3588](#) [G0796](#) [G5461](#) [G4771](#)

Manawa badanmu sakojur padhang lan ora ana perangane kang peteng, mesthi kabeh dadi padhang, iya kaya yen kowe kena ing soroting damar.”

37 Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι, ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως
 Ing nanging sang ngendika nyuwun dhateng-Panjenenganipun tiyang-Farisi supados
[G1722](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2980](#) [G2065](#) [G0846](#) [G5330](#) [G3704](#)
 ἀριστήση παρ’ αὐτῷ, εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.
 dhahar wonten-ing piyambakipun mlebet nanging lenggah
[G0709](#) [G3844](#) [G0846](#) [G1525](#) [G1161](#) [G0377](#)

Bareng Gusti Yesus wis rampung anggone memulang, ana sawijining wong Farisi ngaturi dhahar ana ing omahe. Panjenengane iya banjur lumebet sarta lenggah dhahar.

38 ὁ δὲ Φαρισαῖος, ἰδὼν, ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη
 sang nanging tiyang-Farisi ningali éram amargi mboten rumiyin kabaptis
[G3588](#) [G1161](#) [G5330](#) [G3708](#) [G2296](#) [G3754](#) [G3756](#) [G4412](#) [G0907](#)
 πρὸ सदरेंगिपुन तोῦ ἀρίστου.
 saderengipun sang dhahar-énjang
[G4253](#) [G3588](#) [G0712](#)

Wong Farisi mau bareng weruh dadi gumun, dene Gusti Yesus sadurunge dhahar kok ora wijik dhisik.

- 39 εἶπεν δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς
ngendika nanging sang Gusti dhateng piyambakipun Sapunika panjenengan-sadaya
[G3004](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2962](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3568](#) [G4771](#)
- οἱ Φαρισαῖοι, τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε,
para tiyang-Farisi sang saking-njawi sang tuwung lan sang piring ngresiki
[G3588](#) [G5330](#) [G3588](#) [G1855](#) [G3588](#) [G4221](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4094](#) [G2511](#)
- τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας.
sang nanging saking-lebet panjenengan-sadaya kebak rampas lan duraka
[G3588](#) [G1161](#) [G2081](#) [G4771](#) [G1073](#) [G0724](#) [G2532](#) [G4189](#)

Nanging Gusti Yesus banjur ngandika marang wong-wong mau: “Kowe para wong Farisi, kowe padha ngresiki jabaning tuwung lan pinggan, nanging ing jeromu kebak isi rampasan lan piala.

- 40 ἄφρονες! οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ
tiyang-tanpa-akal punapa-mboten sang ingkang-damel sang saking-njawi ugi sang
[G0878](#) [G3756](#) [G3588](#) [G4160](#) [G3588](#) [G1855](#) [G2532](#) [G3588](#)
- ἔσωθεν ἐποίησεν?
saking-lebet damel
[G2081](#) [G4160](#)

Heh, wong-wong bodho, Panjenengane kang nitahake jabane apa ora nitahake jerone?

- 41 πλὴν τὰ ἐνόητα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ, πάντα
nanging para ingkang-wonten-lebet paringna sedekah lan lah sedaya
[G4133](#) [G3588](#) [G1751](#) [G1325](#) [G1654](#) [G2532](#) [G3708](#) [G3956](#)
- καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν.
resik dhateng-panjenengan-sadaya punika
[G2513](#) [G4771](#) [G1510](#)

Mung bae isine iku danakna, lah ing mengko kabeh-kabehe bakal dadi resik tumrap kowe.

- 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι
nanging bilai dhateng-panjenengan-sadaya para tiyang-Farisi amargi
[G0235](#) [G3759](#) [G4771](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3754](#)
- ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ πῆγανον, καὶ πᾶν
nyukakaken-saprasadasa sang adas-lembut lan sang godong-inggu lan saben
[G0586](#) [G3588](#) [G2238](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4076](#) [G2532](#) [G3956](#)
- λάχανον; καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.
janganan lan nglangkungi sang kaadilan lan sang katresnan sang Gusti-Allah
[G3001](#) [G2532](#) [G3928](#) [G3588](#) [G2920](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0026](#) [G3588](#) [G2316](#)
- ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κάκεῖνα μὴ παρεῖναι.
punika-wau nanging kedah nglampahi lan-punika sampun-ngantos nilaraken
[G3778](#) [G1161](#) [G1163](#) [G4160](#) [G2548](#) [G3361](#) [G3935](#)

Nanging bilai kowe, heh, para wong Farisi, amarga kowe padha mbayar pra sapuluhan kanggo majegi godhong merdinah, inggu lan sawarnane jejanganan, nanging kowe padha ngliwakake kaadilan lan katresnaning Allah. Sing siji kudu dilakoni, lan sijine aja dilirwakake.

- 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν
 bilai dhateng-panjenengan-sadaya para tiyang-Farisi amargi remen sang
[G3759](#) [G4771](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3754](#) [G0025](#) [G3588](#)
- πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς
 palenggahan-ngajeng wonten-ing para papan-pangibadah lan para salam
[G4410](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4864](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0783](#)
- ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
 wonten-ing para peken
[G1722](#) [G3588](#) [G0058](#)

Bilai kowe, heh, wong-wong Farisi, amarga kowe padha seneng linggih ing ngarep ana ing papan pangibadah lan seneng tanpa pakurmatan ana ing pasar.

- 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα
 bilai dhateng-panjenengan-sadaya amargi panjenengan-wonten kados para kubur
[G3759](#) [G4771](#) [G3754](#) [G1510](#) [G5613](#) [G3588](#) [G3419](#)
- τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω
 para tanpa-tandha lan para manungsa para ingkang-mlampah wonten-sanginggil
[G3588](#) [G0082](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0444](#) [G3588](#) [G4043](#) [G1883](#)
- οὐκ οἶδασιν.
 mboten mangertos
[G3756](#) [G1492](#)

Bilai kowe, amarga kowe iku kayadene kuburan kang tanpa tenger; wong-wong kang lumaku ing sadhuwure ora weruh.”

- 45 Ἀποκριθεὶς δέ, τις τῶν νομικῶν λέγει
 Mangsuli nanging satunggaling saking-para ahli-angger-angger ngendika
[G0611](#) [G1161](#) [G5100](#) [G3588](#) [G3544](#) [G3004](#)
- αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων, καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.
 dhateng-Panjenenganipun Guru punika-wau ngendika ugi kula-sadaya nyacad
[G0846](#) [G1320](#) [G3778](#) [G3004](#) [G2532](#) [G1473](#) [G5195](#)

Tumuli ana sawijine ahli Toret kang mangsuli, ature: “Guru, manawi Panjenengan ngandika makaten punika, ateges ugi ngremehaken golongan kula.”

- 46 ὁ δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς
 sang nanging ngendika Ugi dhateng-panjenengan-sadaya para ahli-angger-angger
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G2532](#) [G4771](#) [G3588](#) [G3544](#)
- οὐαὶ! ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
 bilai amargi ngremeti para manungsa momotan awrat-sanget lan
[G3759](#) [G3754](#) [G5412](#) [G3588](#) [G0444](#) [G5413](#) [G1419](#) [G2532](#)
- αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν, οὐ
 piyambakipun-piyambak satunggal saking-para driji panjenengan-sadaya mboten
[G0846](#) [G1520](#) [G3588](#) [G1147](#) [G4771](#) [G3756](#)
- προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
 ndemèk dhateng-para momotan
[G4379](#) [G3588](#) [G5413](#)

Nanging Panjenengane banjur mangsuli, pangandikane: “Kowe iya padha bilai, heh, ahli-ahli Toret, amarga kowe padha ngemoti gegawan kang ora bisa kaangkat marang wong, nanging kowe dhewe ora nganti ndumuk gegawan iku kalawan drijiimu siji bae.

47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν,
 bilai dhateng-panjenengan-sadaya amargi mbangun para kubur para nabi
[G3759](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3618](#) [G3588](#) [G3419](#) [G3588](#) [G4396](#)

οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
 para nanging rama panjenengan-sadaya mejahi piyambakipun-sadaya
[G3588](#) [G1161](#) [G3962](#) [G4771](#) [G0615](#) [G0846](#)

Bilai kowe; amarga kowe padha mbangun pasareane para nabi, mangka leluhurmu dhewe kang nyedani.

48 ἄρα μάρτυρες ἐστε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις
 mila seksi panjenengan-wonten lan nyarujuki dhateng-para pakaryan
[G0686](#) [G3144](#) [G1510](#) [G2532](#) [G4909](#) [G3588](#) [G2041](#)

τῶν πατέρων ὑμῶν; ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν
 saking-para rama panjenengan-sadaya amargi piyambakipun-sadaya pancèn mejahi
[G3588](#) [G3962](#) [G4771](#) [G3754](#) [G0846](#) [G3303](#) [G0615](#)

αὐτούς; ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε.
 piyambakipun-sadaya panjenengan-sadaya nanging mbangun
[G0846](#) [G4771](#) [G1161](#) [G3618](#)

Dadine kowe padha ngaku, yen kowe padha mbenerake pratingkahe leluhurmu, sabab iku padha nyedani para nabi mau, dene kowe padha mbangun pasareane.

49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἄποστελῶ
 mila punika ugi sang kawicaksanan sang Gusti-Allah ngendika Kula-badhé-ngutus
[G1223](#) [G3778](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4678](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3004](#) [G0649](#)

εἰς αὐτούς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ
 dhateng piyambakipun-sadaya para-nabi lan para-rasul lan saking
[G1519](#) [G0846](#) [G4396](#) [G2532](#) [G0652](#) [G2532](#) [G1537](#)

αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ διώξουσιν,
 piyambakipun-sadaya badhé-dipunpejahi lan badhé-dipunoyak
[G0846](#) [G0615](#) [G2532](#) [G1377](#)

Mulane kawicaksananing Allah ngandika: Ingsun bakal ngutus para nabi lan para rasul, marang wong-wong iku, sarta panunggalane iku ana saparo kang bakal dipateni lan kang dianiaya.

50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ
 supados dipuntuntut sang rah sadaya saking-para nabi sang
[G2443](#) [G1567](#) [G3588](#) [G0129](#) [G3956](#) [G3588](#) [G4396](#) [G3588](#)

ἐκκεχυμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,
 ingkang-dipunwutahaken wiwit dhasaring jagad saking sang jaman punika
[G1632](#) [G0575](#) [G2602](#) [G2889](#) [G0575](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#)

Supaya jinis iki katempuhna getihe sakehe para nabi kang wis kawutahake wiwit nalika bumi katitahake,

51 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ, ἕως αἵματος Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ
 saking rah Ἄβελ, ἕως αἵματος Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ
[G0575](#) [G0129](#) [G0006](#) [G2193](#) [G0129](#) [G2197](#) [G3588](#) [G0622](#) [G3342](#) [G3588](#)

θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου; ναί, λέγω ὑμῖν,
 mesbèh lan sang padaleman inggih ngendika panjenengan-sadaya
[G2379](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3624](#) [G3483](#) [G3004](#) [G4771](#)

ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
 badhé-dipuntuntut saking sang jaman punika
[G1567](#) [G0575](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#)

wiwit saka getihe Habel nganti getihe Zakharia, kang kapatenan ana ing antarane misbyah lan Padalemaning Allah. Malah Aku pitutur ing kowe: Jinis iki mesthi bakal katempuhake.

52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν
 bilai dhateng-panjenengan-sadaya para ahli-angger-angger amargi mendhet sang
[G3759](#) [G4771](#) [G3588](#) [G3544](#) [G3754](#) [G0142](#) [G3588](#)

κλεῖδα τῆς γνώσεως; αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε, καὶ τοὺς
 kunci sang kawruh panjenengan-sadaya-piyambak mboten mlebet lan para
[G2807](#) [G3588](#) [G1108](#) [G0846](#) [G3756](#) [G1525](#) [G2532](#) [G3588](#)

εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.
 ingkang-mlebet nyegah
[G1525](#) [G2967](#)

| Bilai kowe, heh, para ahli Toret, amarga kowe wus padha njupuk kuncining kawruh; kowe dhewe ora lumebu, nanging wong kang arep lumebu padha kokalang-alangi.”

53 Κάκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
 Lan-saking-ngriku medal Panjenenganipun wiwit para juru-tulis lan para
[G2547](#) [G1831](#) [G0846](#) [G0756](#) [G3588](#) [G1122](#) [G2532](#) [G3588](#)

Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχουν, καὶ ἀποστοματίζουσιν αὐτὸν περὶ πλειόνων;
 tiyang-Farisi sanget nyengiti lan nakèkaken Panjenenganipun bab kathah
[G5330](#) [G1171](#) [G1758](#) [G2532](#) [G0653](#) [G0846](#) [G4012](#) [G4119](#)

| Bareng Gusti Yesus wis jengkar saka ing papan kono, para ahli Toret lan para wong Farisi padha ngincim-incim marang Panjenengane lan ngebyuki Panjenengane kalawan prakara warna-warna,

54 ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεύσαι τι ἐκ τοῦ στόματος
 ngintip Panjenenganipun njebak satunggal saking sang tutuk
[G1748](#) [G0846](#) [G2340](#) [G5100](#) [G1537](#) [G3588](#) [G4750](#)

αὐτοῦ.
 Panjenenganipun
[G0846](#)

| apadene padha ngudi mancing-mancing, supaya krungu pangandika kang mijil saka ing lesane, kang kena kanggo dhadhakan nangkep Panjenengane.